

Vg
6961

22

Q. 210. 15

III

Vg
6961

INTIMATIO
SEV SCRIPTVM
PVBLICE PROPOSITVM
IN ACADEMIA VVITE-
BERGENSI,

AB

VRBANO PIERIO D.
ANTEQVAM PRAELECTIO-
nem Augustanae Confessionis
inchoaret.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

VVITEBERGÆ.

Typis Zachariae Lehmanni.

M. D. XC.

PIETATIS ET DOCTRINAE
ORTHODOXAE IN ACADEMIA
INCLYTA VVITEBERGENSI
STVDIOSIS.
S. D.

*S*ocrate, historia Ecclesiastica autore, memoria proditum est, cū Acatius, qui Arii partes tuebatur, in Seleucensi concilio Symbolum Antiochenū, quod in Encanijs traditum erat, Nicano praeferen-

dum, mirum in modum contenderet, atq; eò audacia progredieretur, ut nouā fidei confessionē Ecclesiae Christi obtrudere non dubitaret: tum igitur Sophronium, pietate & virtute praestantissimum virum, ad hunc modum se ei opposuisse, ut hac responsi daret: Si, inquit, noua in singulos dies nostra ipsorum voluntatis & sententia prolatio, fidei formula sit: fieri non potest, quin accuratam veritatis perceptionem breui amissuri simus.

*G*Rauissimam me hercule vocem, & dignam cuius hoc loco atq; tempore mentio fieret. Verum enim-

enimuerò est confessio fidei & doctrina nostra pro-
fessio, qua mentis ac voluntatis assensionem ac fi-
duciam ad Deum atq; homines ita exprimimus,
ut quid de vniuersis atq; singulis Christiana reli-
gionis capitibus sentiamus, inde manifestè appa-
reat. Iuxta illud regij Propheta: Credidi, propter
quod locutus sum. Et illud Apostoli: Corde credi-
tur ad iusticiam, ore fit confessio ad salutē. Quod
si ea fidei vera conditio est, ut illam scriptura sa-
cra immoto fundamento niti oporteat: valde im-
pudens sit, & cum ratione insaniat necesse est, qui-
cunq; idem de fidei professione negare ausit: Et si
enim formula istiusmodi confessionis, si verba spe-
ctes, saepenumero inter se discrepare plurimum,
quin dis dis magis dissentire videntur: tamen si in
rebus ipsis congruant, & v^{er}itatis sanorum ver-
borum retineatur, non morosos neq; difficiles nos
esse conuenit. Neq; verò ego is sum, qui eorum ef-
frenatam libidinem probandam censeam, eorum
inquam peruersitatem, qui fastidientes vsitatam
doctrinam, & noua atq; prodigiosa dogmata su-
spicientes & admirantes, malunt cum Hippia in
eam curam in primis incumbere, ut aliquid noui,
inauditi & inusitati in medium adferant: quàm
cum Socrate eadem crebris sermonibus, & quidē

eodem modo repetere, ut est apud Xenophontem, hoc vel inprimis consilio, ut opinor, ne quid ab alijs didicisse, vel instar cornicis Aesopicae alienis plumis sese exornasse videantur scilicet. Genus hominum in Ecclesia pestilentissimum, dum mauult quisq; autor esse sententiae suae quam assertor alienae. Hinc tot dissidia de religione, & quot ferme capita, tot sensus in Christi Ecclesia extitere cum detrimento discentiũ irreparabili, quod querelis iustissimis deplorari sanè potest, at emendari vix, ac ne vix quidem potest, his praesertim hominum moribus, qui Cyclopum faciem referunt, quorum gubernatio à Sileno descripta exstat insigni hoc elogio: Νομάδες, ἀνὰ δὲ θεῶν ἔδειν ἔδειν.

Praclare igitur ab Illustriss. Germania Principibus factitatum est, quod priuatis ac publicis periculis gloriã Dei anteferentes, & de sua ac subditorum salute piè solliciti, non tam veritati caelestis doctrinae, per ter illum Max. Martinum Lutherum, eximium Dei seruũ & salutare organũ, ineffabili bonitate diuina instaurata atq; à tristiss. errorum pontificiorum tenebris, & profundiss. superstitionum inuolucris repurgata, locum dedere: quàm semel agnitam fortiter tueri perretere, neq; ullis minis ac terroribus sibi ac suis imminenti i-

minentium periculorum frangi potuere, quin Augu-
gusta Vindelicorū, anno supra millesimum quin-
gentesimum trigesimo, potentissimo & invictissi-
mo Romanorum Imp. Carolo V. confessionem ex-
hiberent, Iohannes Semptemuir creandis Impp.
Romanis pater, & Iohannes Friderico filius, Sa-
xonia Duces, unā cum ceteris Principibus & ci-
uitatum Imperialium legatis, quorum nomina ad
confessionis calcē subscripta meminimus. Inde fa-
ctum est, ut scriptum istud Augusta oblatum, com-
prehendens capitibus aliquot expositam & ex-
plicatam doctrinam eam, quam Ecclesia Saxonica
& cum his concordantes profitebantur, Augusta-
na confessionis nomen atq; titulum obtinuerit. Nō
minor laus illustris, & aeterna memoria dignissi-
mos Principes manet, avum Henricum, patrum
Mauricium & Augustum patrem: qui & ipse
nihil prius, nihil antiquius duxere quam ut ha-
rum regionum Ecclesia ab idolomania pontificia
repurgata essent, & in illis veritatis caelestis pro-
fessio, rebus quantumvis dubijs & difficilibus,
conseruaretur, & ad posteros transmitteretur.
Et tu illustris. parentum illustrissima soboles, rea-
cte pietate ac virtute, nomine acre CHRISTIA-
NE, Princeps ac Domine clementissime, qui dicitur

virtutē imitatus, & vestigijs paternis insistens,
fidum Ecclesie Christi nutrimum agis, inq̄ hoc u-
num, prasente hoc eoq̄ longē tristissimo rerum sta-
tu, indefesso studio incumbis, ut rabies, furor ac
maledicentia eorum, qui non necessarijs de causis
Φιλαρχίας καὶ αὐτοκρατορίας οἰστρον περιέρχονται, id est, ambitione
& irarum atq̄ odiorum flammis accensi, inter nos
dissidia volunt, & quibus Ecclesia vulnera, quae
sanari satius erat, refricare & augere volupe est,
digna tanto Principe gravitate compescatur, &
sua Ecclesia pax ac tranquillitas restituatur. Sci-
licet tantò maiora pietatis in Deum & Ecclesiam
praemia atq̄ gloria & tua & illustrissima sobolis
ad omnē posteritatem futura sunt: quantò lauda-
bilis est propositum hoc tuum, ad gloriam nomi-
nis diuini & salutarem Ecclesiae concordiam di-
rectum: & quò minus vel vlla infidorū βελωδία,
vel malè feriatorum calumnia à semel praclarè
cepto cursu te retrahere potuerunt.

SEcundo loco commendationem meretur in-
signē Philippus Melanthon. At qualis ac quan-
tus vir? ὀφθαλμὸς τῆς ἐκκλησίας, id est, oculus exerci-
tus Evangelizantium, & Martino Luthero di-
uinitus succenturiatus, illiusq̄ παρρησίας ac σωεργίας
constantissimus sacrarum literarum solertissi-
mus &

mus & fidelissimus explicator, veritatis caelestis
patronus & propugnator in primis strenuus, opt.
disciplinarum & artium cum instaurator tum con-
servator, qui omnem doctrinam quasi vagam ac dis-
sipatam collegit, & ad certam rationem reuocauit:
vir pietate, studio pura castaque religionis, sapientia
virtute, humanitate, benignitate erga omnes pra-
stans, Libuit enim nunc de hoc viro usurpare ea
verba, quae praeclare tumulo illi in hoc loco inscripta
esse plerique meminere. Hic igitur sanctissimus
vir Augustanam confessionem, opera studioque & cu-
ra atque immenso labore conscripsit, cum & ceteri
singulorum Principum & statuum Rom. Impe-
rij, in hoc religionis negotio coniunctorum, Theo-
logi tale quid exponere & scripto comprehendere
iussi essent. At sola illa formula, quae à Philippo
composita erat, prae reliquis mirifice probata, pu-
blice recitata, & Carolo V. Imp. oblata, ac postea
mandantibus Illustriss. Principibus, & sciente
atque approbante Luthero, aucta, & quod nonnul-
lis in locis cum Pontificijs facere videretur, cor-
recta atque ad hunc modum in colloquijs religionis
causa institutis usurpata est. Eam confessionem
tamen Philippus scripsit solus, cum quidem repre-
hensores haberet multos, adiutorem neminem:

Quemad-

Quemadmodum ipsemet in epistola ad Flacium
testatur, Vt mirum profectò pia menti accidere
possit, esse qui banc laudem beatissima animula
inuidere audeant, Et haberi viro optimè merito
pro pia cura ac solitudine ac tot exantlatis labo-
ribus pessimam gratiam: Nisi illud secum accu-
ratè perpendat, esse felicitatis, inq̃ primis virtu-
tis comitem inuidiam: Et regium esse, si benè fe-
ceris, malè audire. Ita enim mirari desinet. Neq̃
tamen ob sceleratam plurimorum improbitatem,
bonorum quoq̃ sors, quantumvis per paucorum,
deterior esse debet, neq̃ eodem hi, quo illi, loco ha-
bendi sunt. Siquidem per Dei gratiam adhuc non
reperiuntur nulli, qui hanc ipsam confessionē atq̃
illius repetitionem factam rectam esse cupiunt,
Et suo quoq̃ loco efficere student sedulo, ut huius
scripti diuinum opus ad posteros transmittatur:
deniq̃ quibus Philippi Melancthonis memoria
grata Et religiosa est. Laudatissimam igitur ope-
ram nauant ij, qui sacrarum literarum interpre-
tes, unà cum scriptorum diuinorum, qua ob ex-
cellentiam βίβλια dici constat, enarratione, etiam
Augustana confessionis explicationem coniungunt:
Quoniam breuissimo illo scripto religionis Chri-
stiana capita ad hunc modum cum ordine dispo-
sita,

sita, tum simplice & aperta assertionem illustrata defini-
taq; sunt, ut à tempore oblata confessionis certa & ex-
plicata ratio doctrina caelestis veritatis uno scripto o-
culis docentium ac discipulorum proposita extare coeperit.
Quae equidem ab alijs eò rapi nolim, quasi divinam huic
scripto auctoritatem tribuam. Tantum enim sacra scrip-
tura, ut pote quae à Dei spiritu, sanctis hominibus illam
inspirante atq; dictante, profecta est, ea auctoritas esse
debet, ut sola auctoritas sit, & assensionem omnium mere-
atur. Cum hac si Augustana confessio nostra congruit,
ut certe in saniore intellectu congruit: inde omnino il-
lius auctoritas estimanda venit, atq; ea à nobis facienda
est maximi. Quotus etiam quisq; est, qui inficias ire
ausit, opera precium esse, hoc praesertim seculo, ut iunen-
tus studiosa, quae paulatim succrescit, ad certum dicen-
di genus assuefiat, si illius operam Ecclesia & scholis
aliquando usui esse cupiamus. Dixerim absq; alteri-
us cuiusquam invidia, in nullius scriptis eam rerum
copiam ac gravitatem, verborum perspicuitatem &
proprietaem & iudicij dexteritatem reperiri posse,
praeterquam in Philippicis. Hic hic enim in suis scri-
ptis & docet, & pugnat, & vincit, & triumphat. Si
cui huius viri scripta placent, is plurimum se profe-
cisse sciat. Et si qua grata posteritas futura est, quod
haud scio an hisce hominum moribus sperandum non
B sit,

sit, illa & rectius & honorificentius de sanctissimi hu-
ius viri laboribus iudicabit. Quid, quod aduersariorum
furiosi clamores hac ratione compeſcēdi sunt. Ita enim
Pontificij, modò velint, intelligent, fidem nostram ne-
quaquam menstruam esse, neq; nouas subinde confessi-
ones à nostris ita cōponi, ut à prima illa Augustana ex-
hibita, & annis subsequētib; correctius edita, pro-
pterea discesserimus. Intestini verò nostrarum Ecclesia-
rum hostes, crudelos hypocrita, manifesti mendacij &
atrocis ac virulentæ calumniæ conuicti deprehēdentur,
dum harum regionum Ecclesias turpissima defectio-
nis, nescio quibus de causis, iniquissime insimulant. Nisi
fallor, malè habet improbos illos homines, non relinqui
amplius locum ijs, qui primatū affectabant, & de pul-
pitis ac catadupis debacchantes, rixas ac lites perniti-
oses atq; exitiales mouebant, ut quauis ratione de se
conceptā existimationē tuerentur & honori suo con-
sulerent, licet susq; deq; omnia ferrentur & pessū irent:
& restitui salutarem, ac multos nunc annos ardenti-
bus, suspirijs expetitam pacem afflictæ Iesu Christi Ec-
clesiæ: neq; eiusiã pro norma agnosci: sed secundū pra-
scriptum librorum Prophetarum & Apostolicorum,
trium Symbolorum & Augustanae confessionis, anno
30. exhibita & postea recognita, eiusq; Apologia, stu-
dia docentium ac discipulorum conformari. Scilicet hoc
grauē

grave illud scelus est, de quo alius, ut spero, atq; is commodior dicendi locus dabitur.

Hoc consilio, ab illustriss. Electore, Domino nostro clementissimo, in hanc toto terrarum orbe celebratissimam Academiam, nunc ego ablegatus sum, qui post obitum Reuerendi & clarissimi viri, Dn. D. Davidis Voiti publicas docendi partes sustinerem. Ausim vobis de Christianissimo Principe pollicere, inclytum hoc atq; heroicum pectus, & magnificum consiliariorum collegium sollicitè cogitare, qua ratione vir pietate, doctrina, humanitate & virtute praestantissimus Pastori piè defuncto succedat. Interim, ne quid detrimenti caperet Resp. Ecclesiastica & literaria, mihi partes illa commissae sunt. Non quod unus ego è tot praestantibus & maiore doctrina copia à Deo instructis viris electus sim, qui hanc Spartam exornarem: verum ab ijs huc concedere iussus, quorum neq; auctoritatem morosè aspernari, neq; voluntatē temerè negligere me debere agnosco, ac profiteor Quae sanè istiusmodi sunt, ut candidus lector necessitatem huc migrandi mihi allatā intelligat: neue quis me unū ex ijs esse censeat, quos D. Petrus ^{ὁ ἀποστόλος} nominat, qui etiam nō missi currunt tamen, ut est apud Ieremiam Prophetā. Ego verò diuina & legitima hac vocatione fretus, animum meum illius cogitatione mirificè recreari sentio, et in fiducia non

49
cia non aliena à me voluntatis diuinae sola acquiesco :
sumpturus in manus ad explicandum Augustanā con-
fessionem. Quod ut felix & faustum esse iubeat, benignis-
simus ille omnis misericordiae pater, per & propter Fi-
lium Iesum Christum, λόγον σωαιδίου, μεσίτην καὶ κρείττην, toto
pectore & ardentissimis gemitibus precor. In illi & scri-
pti mediocri explicatione, ut, vires animi & corporis
Deo benignè augente & conseruante, labores, studium
operam, curam, diligentiam & fidelitatem, qua me-
diocrem scientiam & in administratione sedulitatem
complectitur, de me auditores expectabunt : ita de in-
dustria & modestia eorum vicissim optima quaeq; mihi
polliceor, Illi enim à se requiri, ut sint φιλομαθεῖς, φιλή-
κοοι καὶ ζήληκοί, meminerint. Faciam harum operarum
initiū ad diem crastinū, qui est 26. Martij hora IX.
in auditorio magno Collegij noui. Qui igitur publica-
rum praelectionum auditores esse cupiunt, dicto loco &
tempore comparebunt, modestos se gerent, candidè de
meis laboribus iudicabunt, & ut uno verbo omnia
complectar, eos se esse probabunt, quos veritatis & pa-
cis amantes esse decet : praestituri officium pietatis Deo
gratum, Magistratui debitum, parentibus acceptum,
& sibi inprimis fructuosum. Benè & feliciter valete.

V Vitebergae P. P. die Conceptionis Christi,

anno & c. 90.

Urbanus Picrius D.

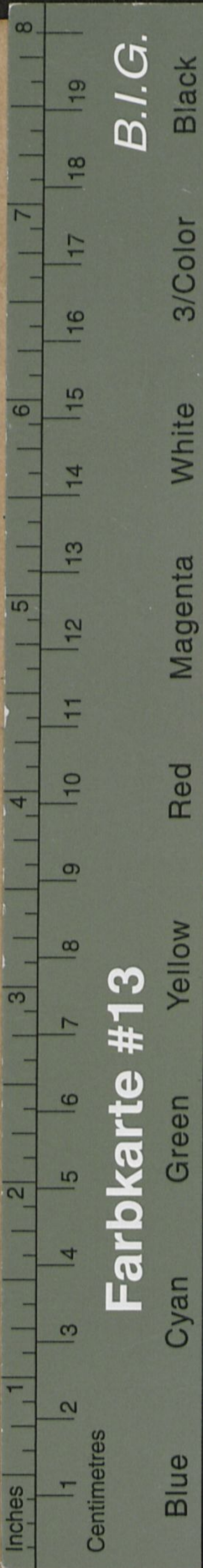
X 2206815

B.I.G.

Farbkarte #13

Dis. 210. 15

III

Vg
6961

INTIMATIO
SEV SCRIPTVM
PVBLICE PROPOSITVM
IN ACADEMIA VVITE-
BERGENSI,

AB

VRBANO PIERIO D.
ANTEQVAM PRAELECTIO-
nem Augustanae Confessionis
inchoaret.

BIBLIOTHECA
PONICKAVIANA

UNIVERSITÄTS-BIBLIOTHEK
HALLE
(SAALE)

VVITEBERGÆ,
Typis Zachariæ Lehmanni.
M. D. XC.

